

MLL:n monimuotoisen lapsi- ja perhetoiminnan varhaisen tuen sisältö

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) on valtakunnallinen kaikille avoin kansalaisjärjestö, jonka päämääränä on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia, lisätä lapsuuden arvostusta ja näkyvyyttä yhteiskunnassa sekä tuoda lapsen näkökulmaa päätöksentekoon. MLL toimii sen puolesta, että jokaisen lapsen oikeus turvalliseen lapsuuteen toteutuisi ja että vanhemmat saisivat lähiympäristöstään riittävästi tietoa ja tukea, jota he lapsiperheen arjessa kaipaavat. MLL:n toiminnan lähtökohtana ovat MLL:n arvot: lapsen ja lapsuuden arvostus, yhteisvastuu, inhimillisuus ja yhdenvertaisuus. Arvoja täydentävät periaatteet ovat avoimuus, ilo, kumppanuus, osallisuus ja arjen arvostus.

1. MLL:n yhdistysten ja vapaaehtoisten ammatillinen ohjaus

MLL:n piirin tarjoama ammatillinen ohjaus lisää paikallisyhdistyksissä toimivien vapaaehtoisten osaamista sekä perheitä tukevan vapaaehtoistoiminnan pitkäjänteisyyttä ja näkyvyyttä. Koordinaattorin tehtävänä on paikallisen vapaaehtoistoiminnan ammatillinen ohjaus ja tuki, uusien vapaaehtoisten työmuotojen käynnistäminen sekä vapaaehtoisten rekrytoiminen ja kouluttaminen. Koordinaattori toimii linkkinä paikallisyhdistysten vapaaehtoisten ja kunnan toimijoiden välillä ja kehittää perhekeskustoimintaa yhteistyössä kuntien ja muiden kunnassa toimivien tahojen kanssa. Yhteistyössä toimiminen varmistaa, että kunnan ja MLL:n toiminta täydentävät toisiaan, eikä päällekkäisyyttä synny.

1.1 MLL:n perhekahvilat

Perhekahvilat ovat MLL:n paikallisyhdistysten ylläpitämiä kynnyksettömiä kohtaamispaikkoja alueen perheille. Ne tarjoavat tukea ja tietoa vanhemmuudesta ja mahdollisuuden osallisuuteen ja sosiaalisten verkostojen luomiseen - perheet tutustuvat oman alueensa muihin lapsiperheisiin ja samalla tietoisuus oman alueen palveluista kasvaa. Samalla lapset saavat seuraa ja mukavaa tekemistä. Perhekahvilat syntyvät vanhempien omasta aloitteesta ja toimivat vapaaehtoisvoimin. Toisinaan keskustelua on vauhdittamassa asiantuntija-alustajia tai vierailijoita. Keskustelujen aiheet nousevat perhekahvilan kävijöiden tarpeista ja ajankohtaisista aiheista.

1.2 MLL:n vertaisryhmätoiminta

Vertaisryhmätoiminnan lähtökohtana on vanhemmuuden voimavarojen vahvistaminen vuorovaikutuksen avulla. Vertaisryhmissä samanlaisessa elämäntilanteessa olevat perheet tutustuvat toisiinsa ja keskustelevat lapsiperheiden elämään liittyvistä asioista sekä etsivät ratkaisuja mieltä askarruttaviin kysymyksiin. Vertaistuki on yhdessä oppimista, kokemusten ja hiljaisen tiedon jakamista. Osallisuuden kokeminen sekä tunne joukkoon kuulumisesta lisää hyvinvointia.

1.3 MLL:n kerhotoiminta

MLL:n kerhotoiminta tukee lasten kasvua ja kehitystä, sekä vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja, sosiaalista pääomaa ja osallisuutta. Kerhot tarjoavat lapsille mahdollisuuden oppia uutta, harjoitella ja kehittää taitojaan heitä kiinnostavissa asioissa ilman suorittamisen pakkoa. Kerhotoiminta suuntaa lasten vapaa-ajankäyttöä mielekkäällä ja kehittäväällä tavalla ja luo pohjan myöhemmälle harrastamiselle. Vanhempilapsikerhot tarjoavat vanhemmille tai isovanhemmille yhteistä tekemistä ja mahdollisuuden yhdessäoloon.

2. MLL:n tukihenkilötoiminta

MLL:n tukihenkilötoiminta (perhekummi-, kaveri- ja ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnot sekä mummi- ja vaaritoiminta) on piirin organisoimaa, ammatillisesti ohjattua vapaaehtoistoimintaa. Toiminnasta kiinnostuneet vapaaehtoiset haastatellaan ja he osallistuvat tukihenkilöiden peruskoulutukseen. Peruskoulutuksen lisäksi tukihenkilöt saavat säännöllisesti ohjausta. Perheet voivat hakeutua toiminnan pariin itse tai ammattilaisen ohjaamana. Kunkin tukisuhteen aluksi määritellään toiminnan tavoitteet yhdessä perheen ja tukihenkilön kanssa. Tukisuhteen lähtökohtana on vapaaehtoinen ja tasavertainen kumppanuus. Tukihenkilöt sitoutuvat toimimaan vuoden ajan perheen/lapsen kanssa.

2.1 MLL:n perhekummitoiminta

Perhekummitoiminnan tarkoituksena on tukea ensisijaisesti vauvaa odottavia tai neuvolaikäisten lasten vanhempia keskustelemalla ja kuuntelemalla sekä auttamalla arjen asioissa. Toiminta tukee lapsiperheiden hyvinvointia ja vanhemmuutta sekä ehkäisee ongelmien syntymistä ja kasautumista. Perheiden hyvinvointi lisääntyy ja koko perheen elämänhallinta vahvistuu.

2.2 MLL:n kaveritoiminta

Kaveritoiminta on tarkoitettu 6-17 –vuotiaille lapsille ja nuorille, joilla ei ole lastensuojelun asiakkuutta. Kaveritoiminnan tarkoituksena on vahvistaa lapsen tai nuoren vuorovaikutustaitoja ja itsetuntoa, löytää lapselle tai nuorelle mielekäs harrastus ja tukea ystävyysuhteiden syntymisessä. Lasta ja nuorta voidaan tukea varhaisessa vaiheessa ehkäisevän työn keinoin, jolloin ongelmat eivät kasaudu ja kärjisty. Lapsen/nuoren hyvinvointi lisääntyy ja koko perheen elämänhallinta vahvistuu. Yksi toiminnan muodoista on heppakaveritoiminta, joka tapahtuu talliympäristössä hevosjuttujen parissa.

2.3 MLL:n ystäväksi maahanmuuttajaäidille toiminta

Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnan tarkoituksena on tukea maahanmuuttajaäitien kotoutumista Suomeen, kielenoppimista ja tutustuttaa heidät suomalaiseen yhteiskuntaan sekä kulttuuriin. Vastavuoroisesti suomalaiset naiset oppivat uusia asioita uusista kulttuureista.

2.4 MLL:n mummi- ja vaaritoiminta

Mummi- ja vaaritoiminta toteutuu lapsi-/perheryhmissä, esim. koulussa tai päiväkodissa. Yksi toiminnan muodoista on lukumummi- ja vaaritoiminta, joka toteutetaan yksilömuodossa yhteistyössä koulun kanssa. Lukutoiminnan tarkoituksena on edistää lasten lukusujuvuutta ja kielitaitoa sekä innostaa lapsia lukemisen pariin.

3. MLL:n eroauttamistyö

Perhesatamat tarjoavat kohtaamispaikan lapsiperheille, joilta puuttuu eron jälkeen kodinomainen paikka, jossa tavata ja viettää aikaa yhdessä lapsen kanssa. Keskiössä on lapsen oikeus molempiin vanhempiinsa ja tärkeiden ihmissuhteiden jatkuvuus myös eron jälkeen. Toiminta täydentää eropalveluja tuoden varhaisen tuen mallin eroauttamistyöhön. Toiminta mahdollistuu **koulutettujen vapaaehtoisten eli perheluotsien** avustuksella.

Lasten erovertaisryhmissä lapsi saa tilaisuuden käsitellä vanhempiensa eroa sekä saa vertaistukea ikäisiltään. Ryhmiä järjestetään lasten luontaisessa toimintaympäristössä eli päiväkodeissa ja kouluissa,

myös ulkona toteutuva malli on kehitetty pandemia-ajalle. **Vahvuutta erovanhemmuuteen-ryhmät (jatkoksa vanhemmuuden ABC-ryhmät erovanhemmille)** tarjoavat vertaistukea ja niissä vahvistetaan yhteistyö- ja etävanhemmuustaitoja sekä saadaan välineitä erosta selviytymiseen.

Erovanhempana keskustelutukea tarjotaan vanhemmalle tai molemmille vanhemmille avuksi yhteisymmärryksen vahvistamiseen ja lapsen näkökulman huomioimiseen. Keskustelu voi tapahtua tapaamisena tai sähköisenä verkossa.

Ammattilaisille, opiskelijoille ja vanhemmille järjestetään koulutus-, info- ja keskustelutilaisuuksia, jotta tietoisuus lapsen kokemuksesta ja lasta suojaavista tekijöistä erotilanteessa lisääntyy. Esim. **Lapset ensin erossakin -info** on työnohjauksellinen etäkoulutus eroperheitä kohtaaville ammattilaisille. Koulutus antaa ymmärrystä ja valmiuksia eroperheiden kohtaamiseen ja tukemiseen sekä lapsen edun ja näkökulman esillä pitämiseen vanhempien eron eri vaiheissa. **Eron edessä-illat** ovat puolestaan suunnattu eroa pohtiville ja eronneille vanhemmille. Eroauttamistyössä vankistetaan alueellisia ja maakunnallisia eroauttamisverkostoja ja tuodaan esiin eroperheiden tarpeita kohtaamispaikka- ja perhekeskustoiminnan kehittämisessä. Verkostoyhteistyössä olemme mukana Etelä-Kymenlaakson Eron EA-pisteellä.

4. MLL:n vanhemmuuden ja parisuhteen tuki – Yhes vahvemmaks!

Parisuhdetta ja vanhemmuutta tuetaan eri keinoin, mm. ammatillisesti ohjatuin vertaisryhmin. Ryhmien tarkoituksena on täydentää kunnan lapsiperhepalveluita ja ehkäistä korjaavan lastensuojelun tarvetta. Lasta odottaville ja vauvaperhearkea eläville vanhemmille tarjotaan **Odottavien olohuone** – omassa olohuoneessasi -kokonaisuutta, joka täydentää kunnallista perhevalmennusta. Pikkulapsiperheille on suunnattu **Perhe mielessä-ryhmiä ja -viikonloppuja**, joissa tarjotaan mentalisaatioperustaisesti työkaluja parisuhteen ja vanhemmuuden vahvistamiseksi sekä tuetaan sosiaalisten verkostojen syntymistä.

Yksilöllinen tuki mahdollistaa tuen saamisen silloin, kun ryhmiin osallistuminen ei ole vaihtoehto. **Parisuhdeohjaus** tarjoaa ratkaisukeskeistä keskusteluapua, joka suuntaa tulevaisuuteen auttaen vanhempia löytämään voimavaroja ja keinoja parisuhteesta huolehtimiseen perhearjen keskellä. **Uusperheneuvonnassa** huomioidaan moninaiset perhetilanteet voimavarakeskeisesti lisäten ymmärrystä kaikkien perheenjäsenten välillä.

Kaakon äipät ja iskät facebook-ryhmä toimii keskustelu-, vertaistuki-, info- ja hyvän mielen kanavana perheille ja kaikille kiinnostuneille, ryhmässä on tällä hetkellä 1749 jäsentä. Facebook-ryhmän sisällön tuottamisen ja moderoinnin tueksi koulutetaan **vapaaehtoisia eli someluotseja**. **Vaali<3Rakkautta-toimintapisteillä, Vauvan päivän muistamisilla** sekä muilla tapahtumilla levitetään lapsen syntymästä koituvan ilon sanomaa.

Perhemyönteinen työyhteisö-kampanjalla edistämme lapsi- ja perhemyönteisen toimintakulttuurin leviämistä työelämässä, kampanjan kohderyhmänä ovat paikalliset yritykset/työnantajat. Kampanjaan mukaan lähteneille työnantajille tarjotaan **Vanhempana työelämään-ryhmätoimintaa**. Kouvolassa toteutetaan avoimen varhaiskasvatuksen ja perhekeskuksen kanssa yhteistyössä **Perhevapaalta työelämään-ryhmiä**.

Iskäkahvit ja -saunat eli tavoitteelliset ja vertaistuelliset kohtaamiset etänä ja livenä mahdollistavat isien avoimemman keskustelu- ja perhekulttuurin. **Perhe mielessä- vanhempainiltoja** toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa vanhemmuuden ja parisuhteen vahvistamiseksi. Järjestämme **etäkoulutuksia**, joissa aiheina mm. parisuhteen vahvistuminen, vanhemmuuden tukeminen ja perhemyönteisyyden

huomioiminen. Olemme mukana verkostoyhteistyössä mm. **Kouvolan perhevalmennuksessa ja Hyvän mielen perheamuissa.**

5. Lasten ja nuorten tulevaisuuden uskon vahvistaminen – Mie pystyn -hanke

Haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten tulevaisuudenuskon ja minäpystyvyyden kokemusta vahvistetaan uudenlaisen diginä tapahtuvan lyhytkestoisen vapaaehtoistoiminnan avulla. Toimintaa toteutetaan yhteistyössä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, jotta lasten ja nuorten tulevaisuuden uskon vahvistaminen voitaisiin huomioida mahdollisimman hyvin erilaisissa toimintaympäristöissä.

Alakoululaisille suunnatun **läksykummitoiminnan** ja yläkoululaisille sekä toisen asteen opiskelijoille suunnatun **koutsitoiminnan** avulla vahvistetaan lapsen koulumotivaatiota, lapsen luku- ja kielitaitoa sekä arjessa pärjäämisen taitoja. Tarjoamme 5.-6. luokkalaisille sekä yläasteikäisille ja toisen asteen opiskelijoille **ryhmäkoutsauksia** kouluvierailujen ja vertaisryhmien muodossa, jotka toteutetaan lähtökohtaisesti etäyhteyksin. Ryhmäkoutsauksen avulla lapsi saa vertaistukea sekä tilaisuuden pohtia tulevaisuuttaan ammattilaisen ohjauksessa. Ryhmäkoutsaus toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä.

Huoltajille suunnattujen infotilaisuuksien avulla vahvistetaan vanhemmuutta, jotta vanhemmat voivat huomioida lasten tulevaisuuden uskon vahvistamista arjessa. Infotilaisuudet järjestetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

6. MLL:n vanhemmuuden ABC-ryhmät

Vanhemmuuden ABC -ryhmä on 3–12-vuotiaiden lasten vanhemmille suunnattu ryhmämuotoinen interventio, jonka tavoitteena on edistää lasten terveyttä ja sen myönteistä kehitystä vahvistamalla lasten ja vanhempien välistä myönteistä kiintymyssuhdetta sekä lisätä vanhemmuuden taitoja. Menetelmä perustuu tutkimustietoon lapsuuden mielenterveyden häiriöiden riskitekijöistä ja suojaavista tekijöistä. ABC-vanhemmuusryhmien teoreettinen tausta on sosiaalisen oppimisen teoriassa ja tutkimustiedossa lapsen psykososiaalisesta kehityksestä. Ryhmää ohjaa menetelmäkoulutuksen saanut MLL:n ammattilainen. Lisätietoja menetelmästä: <https://kasvuntuki.fi/metodit/abc/>

Ryhmän tavoitteena on tarjota vanhemmalle mahdollisuus keskusteluun ja kokemuksen vaihtamiseen muiden vanhempien kanssa, työkaluja hyvän ja toimivan suhteen ylläpitämiseksi ja rakentamiseksi lapsen ja vanhemman välille sekä tutkimusperustaista tietoa vanhemmuudesta ja lapsen kehityksestä.

7. MLL:n lastenhoitotoiminta

MLL:n lastenhoitoapu on tarkoitettu kaikille tilapäistä lastenhoitoa tarvitseville perheille.

Lastenhoitotoiminta auttaa, kun lapsi sairastuu, tai kun vanhemmat muuten tarvitsevat lyhytaikaista lastenhoitoapua. Lastenhoitoapu on universaali ehkäisevä palvelu, joka on kaikkien lapsiperheiden ulottuvilla vuorokauden ajasta riippumatta. Eriytynyt merkitys sillä on perheille, jotka eivät saa hoiva-apua lähiverkostoiltaan. MLL valitsee, kouluttaa, ohjaa ja välittää hoitajat perheisiin. Perhe toimii hoitajan työnantajana. Myös kunta/kaupunki voi ohjata perheen lastenhoitotoiminnan piiriin ja halutessaan korvata perheelle aiheutuneita kuluja. Lastenhoitajista suuri osa on nuoria, jotka saavat hyvän koulutuksen ja toiminnan myötä myös merkittävää työ- ja vastuukokemusta.

MLL:n monipuolinen toiminta osana kunnan perhekeskuksia ja kohtaamispaikkatoimintaa vahvistaa perheiden tukiverkostoja ja ehkäisee tehokkaasti arjen ongelmien kasaantumista. Useissa perheiden pulmatilanteissa toisten vanhempien vertaistuki riittää, eikä ammattiapuun ole tarvetta turvautua.

8. MLL:n Lapsi- ja perhepoliittinen vaikuttaminen ja kumppanuusyhteistyö

MLL:n vaikuttamistyö perustuu ihmisoikeuksiin ja perusoikeuksiin. Tavoitteena on, että YK:n lapsen oikeuksien sopimus toteutuu Suomessa mahdollisimman hyvin. Yhteistyön ja kumppanuuden merkitys korostuu kaikilla tasoilla - piirin työntekijät osallistuvat aktiivisesti maakunnallisiin kehittämisverkostoihin. Vaikuttamisen ja kumppanuusyhteistyön keskeisiä alueita ovat lapsivaikutusten arvioinnin edistäminen, lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittäminen, lasten ja nuorten osallisuuden edistäminen ja eriarvoisuuden torjuminen.

Lisätietoja:

Christa Carpelan
toiminnanjohtaja

MLL:n Kaakkois-Suomen piiri ry
christa.carpelan@mll.fi, p. 050 4063 763